

Filológia

Télikabátját felfogja, úgy szalad.
Csontjai a fehér harisnya alól sürgetik: hamar, hamar.
Mint fénylő kincsre csap le a holló, úgy kapja el a szót.
És szájában tartja, birtokolja.
Amit még gyerekként hallott az otthoni folyó mellett.
A nádasban csónakok rejteztek, pallók íveltek át a víz felett,
És a parton mogyoróbokrok hajladoztak.
Villogtak a faházak hegyes tetői a fényben.
A szeminárium árkádjai alatt cellájába szalad, hogy az
Új szavakat lúdtollával a latin szavak mellé karcolja.
Köhög, míg a kemencében az utolsó hasáb füstölög.
A Jézus Társaság Akadémiája kő és gipsz angyalokat
Lebegtet barokkba fagyva az utcák fölött.
Szinte valódiak a hónalji izzadságfoltok, s az ingből,
Szoknyából kivillanó barna árnyékú hasak.
És valódiak a mezítelen bőrre öltött ködmönök, gatyák.
Egy nemzedék ropja régi bugyogókban, zekékben a zöld réteken.
Egyre ropja dudákra, hegedűkre.
Szerelmes érintések, delejesen csábító szavak a buján
Felkínálkozó zöldben.
Mindenki használta ezeket a szavakat, melyek ma is élnek,
Bár ismerőik már régen a földben.
De ezek a szavak mintha nem a föld, nem az éjszaka
És nem az egykor eleven testek szavai lettek volna,
Hanem az égből aláhullt magasztos szavak, melyek
Megtisztelték az öregeket és a gyermekeket, az asszonyokat
És a férfiakat.
Akik a genitívus és a datívus törvényének engedelmeskednek,
Akik évszázadok óta az előljárószók előtt hajladoznak.
Ha kinyitom a szótárt, mintha a lelkekből olvasnék,
Akik a lapokon hallható hangokká varázsolódtak.
És próbálom meglátni őt, az irodalom, a nyelv szerelmesét,
Hogy kevésbé csüggessen saját halandóságom.

NAGY GÁSPÁR fordítása

*

A Nobel-díjas Czeslaw Miłosz nyolcvanéves. Itt olvasható verse a lapunk júliusi számában megjelent beszélgetéshez (Cz. Miłosz és T. Venclova Litvániáról) kapcsolódik. (A szerk.)

JEGYZET

Volt egy prédikátor a Szt. János akadémiai templomunkban, aki litván nyelvű igehirdetéseket tartott. Sirvydasnak vagy Szyrwidnek hívták, írtam egy verset a tiszteletére, ami lengyelül sohasem jelent meg, de litvánul igen (az itt helyet foglaló), Tomas Venclova fordításában... Szyrwid jezsuita volt, elég beteges, tüdőbajban halt meg, úgy emlékszem, és ez a vers róla szól... A vers címe: „Filológia”. Nem véletlenül. Azért, mert szerintem Litvániát sokkal inkább a filológia teremtette meg, mint a történelem. Vagyis a régi Litvánia bealkonyult, eltűnt, és a XIX. században, hogy úgy mondjam, a nyelv élesztette újjá. Innen ered a nyelv jelentősége a litvánok számára...

...Szyrwid... az első nagy litván filológus volt, a szótár szerkesztője, feltehetően ő írta azt a litván nyelvtant is, amely eltűnt (c.: „Clavis, linquae lithuanica”. 1630?), és remek prédikátor volt, egy litván Skarga... Azt is mondhatnám, hogy a fordításban helyenként igyekeztem Szyrwidre jellemző formákat, idiómákat használni, melyek kicsit különösen hangzanak a mai litván fülnek. No, és szillabikus verselést, ami a litvánból került át a lengyelbe, és ma már szinte egyáltalán nem használatos.

ÉLES MÁRTA fordítása

DOMOKOS JOHANNA

Kétszemélyes

*Süt a nap.
Egy árnyék a mezőn.
Felhők takarják el a napot.
Árnyék?
Te vagy.*

*Nem süt a nap.
Egy árnyék a mezőn,
köréje falak nőnek.
Árnyék?
Te vagy.*

Magam

sírásban

megedződni

*nem tudok
próbálok*

*feledni
megszépülni*

*mégsem akarok
véremet*

hullatni

nem kellek

tenni

*lehet-e még
valamit*